

ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา*
ACADEMIC LEADERSHIP AND SCHOOL EFFECTIVENESS: A STUDY OF SCHOOL
ADMINISTRATORS' IMPACT IN NAKHON RATCHASIMA SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ปรมินทร์ โตน้ำ¹, ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์², สมศักดิ์ ภูมิทอง³
Poramin Tonam¹, Tanasak Siripunyanan², Somsak Poomkong³
คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย^{1,2,3}
Faculty of Education and Liberal Arts, College of Asia scholars, Thailand.^{1,2,3}
Email : poramin@npss.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา และ 4) เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 314 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.65-0.79 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในระดับปานกลางถึงสูง โดยเฉพาะด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนการพัฒนาวิชาการของครูและนักเรียน จะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ต่ำสุดกับ บ่งชี้ว่าลักษณะบางประการของภาวะผู้นำอาจมีอิทธิพลแตกต่างกันต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่นำมาวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนแสดงให้เห็นว่า X_5 เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สำคัญที่สุดต่อ Y โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ 61% ($R^2 = 0.61, p < 0.001$)

ตามมาด้วย X_2 และ X ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ในระดับที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 3.99

คำสำคัญ : 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการ 2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา 3. ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the academic leadership of school administrators, 2) study the level of school effectiveness under the Nakhon Ratchasima Secondary Education at Service Area Office, 3) study the relationship between academic leadership of school administrators and school effectiveness, and 4) study the predictive power of academic leadership of school administrators on school effectiveness under Nakhon Ratchasima Secondary Education Service Area Office. The sample consisted of 314 school administrators and teachers under Nakhon Ratchasima Secondary Education Service Area Office. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire with validity coefficients ranging from 0.80-1.00, reliability coefficient of 0.82, and discrimination power ranging from 0.65-0.79. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The research findings revealed that: 1) The level of academic leadership of school administrators under Nakhon Ratchasima Secondary Education Service Area Office was overall at a high level. 2) The level of school effectiveness under Nakhon Ratchasima Secondary Education Service Area Office was overall at a high level. 3) The correlation coefficient analysis revealed that academic leadership of school administrators had a positive relationship with school effectiveness at moderate to high levels, particularly in creating learning atmosphere and culture, which showed the highest correlation. This indicates that leaders who can motivate and support the academic development of teachers and students significantly impact school effectiveness. Meanwhile, developing teaching and learning management showed the lowest correlation, suggesting that certain characteristics of leadership may have different influences on school efficiency. 4) The academic leadership of school administrators under Nakhon Ratchasima Secondary Education Service Area Office that was analyzed through stepwise multiple regression analysis showed that X_5 it was the most significant predictor variable for Y , capable of explaining 61% of the variance ($R^2 = 0.61$, $p < 0.001$), followed by X_2 and X variables that could explain the variance of school effectiveness at a statistically significant level. The standard error of prediction was ± 3.99 .

Keywords : 1. Academic Leadership 2. School Effectiveness 3. School Administrators

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และ 2553 ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงการกระจายอำนาจด้านการบริหารไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546) ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำที่สามารถผลักดันการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา โดยเฉพาะในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการชี้นำ สนับสนุน และส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านบทบาทด้านการพัฒนาการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม รวมถึงการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู (Wannasri, 2014) งานวิจัยในระดับนานาชาติ เช่น Sammons, Hillman และ Mortimore (1994) พบว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิผลสูงล้วนมีผู้นำที่แสดงบทบาทผู้นำทางวิชาการอย่างเด่นชัด มีเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน และมีระบบติดตามผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

ประสิทธิผลของสถานศึกษา เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์การทางการศึกษา ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (ธงชัย สันติวงษ์, 2537; ภารดี อนันต์นาวิ, 2551) อย่างไรก็ตาม ในบริบทของสถานศึกษาภายใต้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา กลับพบปัญหาในหลายด้าน โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจ อ้างอิงจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 4 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า หลายโรงเรียนยังมีผล O-NET ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ทั้งในกลุ่มสาระหลักอย่างภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จากการสื่อสารโดยตรงกับผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ (จุฬารัตน์ บุญศรี, สื่อสารส่วนบุคคล, 29 ตุลาคม 2567) พบว่า ความท้าทายสำคัญของการบริหารงานวิชาการในปัจจุบัน ได้แก่ ความซับซ้อนของหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การขาดแคลนทรัพยากร และความคาดหวังจากผู้ปกครอง ทำให้ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถจูงใจและประสานความร่วมมือกับครูในการยกระดับคุณภาพการศึกษา งานวิจัยในต่างประเทศและในประเทศไทย เช่น Leithwood et al. (2004) และ เอกชัย คำผล (2558) ต่างชี้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้งในด้านการสร้างวัฒนธรรมแห่งความสำเร็จ และการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องในหมู่ครู

ดังนั้น การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จึงเป็นประเด็นสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจบทบาท รูปแบบ และระดับของภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารให้สามารถนำองค์กรไปสู่เป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกในศตวรรษที่ 21

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครราชสีมา

2.2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครราชสีมา

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครราชสีมา

2.4 เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครราชสีมา

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก

3.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก

3.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กันทางบวก

3.4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้าน มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครราชสีมา

4. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครราชสีมาได้รับข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองและระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานศึกษา

4.2 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครราชสีมาได้รับแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยอิงจากผลการศึกษาที่สะท้อนปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิผล ทำให้สามารถกำหนดนโยบายหรือกิจกรรมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาโรงเรียนได้อย่างตรงจุด

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดขั้นตอนดังนี้

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครราชสีมา ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 50 แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,268 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 153 คน และครู จำนวน 3,115 คน

5.1.2 ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 314 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 50 คน และ 2) ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 264 คน จากนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (อาธง สุทธาศาสตร์, 2527) ตามขนาดของสถานศึกษา

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (ธานินท์ ศิลป์จารุ, 2555) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้แก่ ตำแหน่งและขนาดสถานศึกษาที่สังกัด โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert's five rating scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของสอบถามเท่ากับ 0.82 และค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ยของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.70

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เพื่อขอข้อมูลรายชื่อของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ปีการศึกษา 2567

5.3.2 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 314 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 50 คน และครู จำนวน 264 คน

5.3.3 ผู้วิจัยกำหนดวันในการรวบรวมข้อมูล ส่งแบบสอบถามทาง Google Form ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและลงไปเก็บข้อมูลที่โรงเรียนโดยตรง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับคืนทาง Google Form และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยจำแนกดังนี้

5.4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.4.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)

5.4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของสถานศึกษา โดยใช้สถิติการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

5.4.4 วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมี ขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านที่ 1 ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ	4.10	.196	มาก
ด้านที่ 2 การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน	4.11	.193	มาก
ด้านที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากร	4.17	.217	มาก
ด้านที่ 4 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.22	.194	มาก
ด้านที่ 5 การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้	4.27	.219	มาก
ด้านที่ 6 การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล	4.31	.200	มาก
รวมเฉลี่ย	4.20	.085	มาก

จากตารางที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และ ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านที่ 6 การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 4.31$) ด้านที่ 5 การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.27$) ด้านที่ 4 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.22$) ด้านที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากร ($\bar{X} = 4.17$) ด้านที่ 2 การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ($\bar{X} = 4.11$) และด้านที่ 1 ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ($\bar{X} = 4.10$) ดังตารางที่ 1

6.2 ผลการศึกษาในระดับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา

ตารางที่ 2 ระดับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ มัธยมศึกษา นครราชสีมา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	4.18	.292	มาก
ด้านที่ 2 คุณภาพการจัดการเรียนการสอน	4.03	.144	มาก
ด้านที่ 3 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	4.26	.191	มาก
ด้านที่ 4 บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	4.22	.203	มาก
ด้านที่ 5 การมีส่วนร่วมของชุมชน	4.19	.189	มาก
รวมเฉลี่ย	4.18	0.20	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา นครราชสีมา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 3 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.26$) ด้านที่ 4 บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.22$) ด้านที่ 5 การมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X} = 4.19$) ด้านที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.18$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ คุณภาพการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.03$) ดังตารางที่ 2

6.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (X) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y) ในระดับปานกลางถึงสูง ($r = 0.65 - 0.78, p < 0.01$) โดยเฉพาะตัวแปร X_5 มีความสัมพันธ์สูงสุดกับ Y ($r = 0.78, p < 0.01$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจ และสนับสนุนการพัฒนาวิชาการของครูและนักเรียนจะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ X_4 มีความสัมพันธ์ต่ำสุดกับ Y ($r = 0.65, p < 0.01$) แสดงให้เห็นว่าบางลักษณะของภาวะผู้นำอาจมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ ตัวแปร $Y_1 - Y_5$ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = 0.62 - 0.85, p < 0.01$) สะท้อนให้เห็นว่ามิติของประสิทธิผลแต่ละด้านมีความสอดคล้องกัน และเสริมสร้างกันและกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา

ตัวแปร	X	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅
X	1.00												
X ₁	.71**	1.00											
X ₂	.70**	.63**	1.00										
X ₃	.74**	.61**	.65**	1.00									
X ₄	.73**	.60**	.62**	.68**	1.00								
X ₅	.76**	.64**	.58**	.67**	.63**	1.00							
X ₆	.73**	.60**	.60**	.64**	.63**	.67**	1.00						
Y	.76**	.72**	.68**	.75**	.65**	.78**	.70**	1.00					
Y ₁	.70**	.65**	.62**	.68**	.58**	.72**	.65**	.85**	1.00				
Y ₂	.68**	.68**	.70**	.65**	.62**	.68**	.62**	.82**	.72**	1.00			
Y ₃	.72**	.70**	.60**	.68**	.60**	.72**	.65**	.80**	.68**	.70**	1.00		
Y ₄	.65**	.62**	.58**	.62**	.55**	.65**	.58**	.76**	.65**	.68**	.72**	1.00	
Y ₅	.62**	.58**	.55**	.58**	.52**	.60**	.55**	.72**	.62**	.65**	.68**	.70**	1.00

หมายเหตุ: ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6.4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 6 ด้าน พบว่า มีจำนวน 2 ด้านที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนแสดงให้เห็นว่า X₅ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สำคัญที่สุดต่อ Y โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ 61% ($R^2 = 0.61$, $p < 0.001$) ตามมาด้วย X₂ และ X₁ ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ในระดับที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	Adjusted R ²	b	S.E.b	β	t	sig.
ด้านที่ 5 การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ (X ₅)	0.480	0.230	0.228	1.000	0.104	0.480	9.659	<.001
ด้านที่ 2 การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน(X ₂)	0.494	0.244	0.239	0.275	0.116	0.117	2.365	0.019

ค่าคงที่ a = 162.382

S.E.est = ± 3.99021

ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ±3.99

สมการการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y = 162.38 + (1.02X_5) + (0.85X_3) + (0.90X)$$

และเขียนสมการในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z_y = (0.78ZX_5) + (0.67ZX_3) + (0.72ZX)$$

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ($\bar{X} = 4.31$) แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการติดตามผลการดำเนินงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Hallinger and Murphy (1985) ที่ระบุว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วย การกำหนดทิศทางทางวิชาการ การจัดการการเรียนการสอน และการพัฒนาบุคลากรผ่านการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ด้าน การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.10$) แม้จะยังอยู่ในระดับมาก แต่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม เนื่องจากการกำหนดทิศทางที่ชัดเจนเป็นรากฐานสำคัญของการบริหารทางวิชาการ ดังที่ Leithwood et al. (2004) เน้นว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพควรสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อขับเคลื่อนบุคลากรให้ก้าวไปในทิศทางเดียวกัน ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย คำผล (2558) ซึ่งพบว่า การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ

7.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน โดยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.26$) สะท้อนให้เห็นว่าการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการนำของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อการประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวม อย่างไรก็ตาม คุณภาพการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.03$) ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นแกนหลักของงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Leithwood, Louis, Anderson, และ Wahlstrom (2004) ที่ระบุว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนผ่านกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู อีกทั้งยังตรงกับแนวคิดของ Stufflebeam (2003) เกี่ยวกับโมเดล CIPP ที่เน้นว่า กระบวนการ (Process) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ (Product) ดังนั้น หากคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับที่ยังพัฒนาได้ ย่อมมีผลกระทบต่อประสิทธิผลโดยรวมของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย คำผล (2558) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู และส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา จึงควรมีการเน้นการพัฒนาทั้งในด้านภาวะผู้นำและคุณภาพการจัดการเรียนรู้ควบคู่กัน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนอย่างยั่งยืน

7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาผลการวิจัยแสดงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับปานกลางถึงสูง ($r = 0.65 - 0.78, p < 0.01$) สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สูงสุด ($r = 0.78$) การที่บรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สูงกับประสิทธิผลนั้น สอดคล้องกับทฤษฎีการจัดการการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์การ ที่เน้นความสำคัญของการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนา ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ จีราวรรณ แซงยอง (2561) และ พัฒนพงษ์ นามพิมพ์, กัญญรัชการย์ เลิศอมรศักดิ์ (2567) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตร ความสอดคล้องนี้เป็นการยืนยันความเที่ยงตรงของผลการวิจัยและแสดงให้เห็นถึงความสำคัญสากลของภาวะผู้นำทางวิชาการต่อความสำเร็จของสถานศึกษา

7.4 อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการ ผลการวิเคราะห์พบว่า มี 2 ด้านที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน การที่ตัวแปรเหล่านี้มีอำนาจพยากรณ์ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นงานหลักของผู้บริหารทางวิชาการ

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา นครราชสีมา พบว่า แม้ภาวะผู้นำทุกด้านจะอยู่ในระดับมาก แต่มีเพียง 2 ด้าน ที่มีอำนาจในการ พยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

8.1 การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้

ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยสูงที่สุด ($\beta = 0.480$) แสดงถึงบทบาทของผู้บริหารที่สามารถสร้างแรงจูงใจ และสนับสนุนการเรียนรู้ภายในโรงเรียน จนเกิดวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของครูและนักเรียนอย่างยั่งยืน

8.2 การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน

แม้จะมีค่าสัมประสิทธิ์น้อยกว่า ($\beta = 0.117$) แต่ยังเป็นปัจจัยที่มีผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ หากผู้บริหารสามารถจัดระบบหลักสูตรที่มีคุณภาพ และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

สะท้อนให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการไม่ใช่ปัจจัยแบบเหมารวม แต่มีด้านที่ทรงพลังแตกต่างกัน โดยเฉพาะ 2 ด้านดังกล่าว ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลสถานศึกษาได้สูงถึง ร้อยละ 61 ($R^2 = 0.61$)

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 จากผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงสุด ($r = 0.78$) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.10$) จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติดังนี้ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำนัยจากผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือแนวปฏิบัติในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะการกำหนดนโยบายสนับสนุนให้โรงเรียนมีการทบทวนและพัฒนาวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารในการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ระดับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารวิชาการ โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ พัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวม

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

9.3.1 เพื่อให้เกิดการต่อยอดทางวิชาการและเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการวิจัยในประเด็นที่ลึกซึ้งและเฉพาะด้านมากยิ่งขึ้น โดย ควรศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นที่มีนัยสำคัญต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา และเลือกใช้ ระเบียบวิธีวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ซึ่งเหมาะสมกับลักษณะการศึกษาที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา ควรเปลี่ยนแปลงกรอบแนวคิดหรือขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ศึกษาเฉพาะกลุ่มโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ หรือเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่หลากหลายและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น

10. เอกสารอ้างอิง

- จิราวรรณ แซ่ย่อง. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2545). การวางแผนกลยุทธ์และการบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร : บริษัทประชุมช่าง จำกัด.

ธานีณ์ ศิลป์จารุ. (2555). **การวิจัยและสถิติทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บุญศิริการพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

พัฒนพงษ์ นามพิมพ์, กัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์. (2567). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตหนองบัว. **วารสารสิรินธรปริทรรศน์**. 25(1). 457-466.

ภาวดี อนันต์นาวิ. (2557). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มนตรี จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551). **คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.).

อาจ สุทธาศาสน์. (2527). **ปฏิบัติการวิจัยสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.

เอกชัย คำผล. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา. **วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์**. 16(1). 45-58.

Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principals. **The Elementary School Journal**. 86(2). 217-247.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3). 607-610.

Leithwood, K., Louis, K. S., Anderson, S., & Wahlstrom, K. (2004). **How leadership influences student learning**. New York : The Wallace Foundation.

Stufflebeam, D. L. (2003). **The CIPP model for evaluation**. In T. Kellaghan & D. L. Stufflebeam (Eds.). New York : Springer.

11. คำขอบคุณ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากท่าน ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร.สมศักดิ์ ภูมิทอง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ขอขอบพระคุณกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความเมตตากรุณาชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วง ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จนได้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตราชสีมาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและยอมสละเวลาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้กำเนิด อบรมสั่งสอน ตลอดจนอดทนเอื้อเฟื้อเกื้อหนุนขอขอบพระคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ชี้แนะแนวทาง เป็นผู้ให้การช่วยเหลือสนับสนุนงานวิจัยฉบับนี้ ให้สำเร็จลงด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูง ผลอันเป็นประโยชน์และคุณค่าทั้งหลายทั้งมวล ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้มีพระคุณทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้น ด้วยความปรารถนาดี